ABDÜLMELİK BİN HABÎB

Fıkıh ve edebiyat âlimlerinden. Künyesi Ebû Mervan'dır. 174 (m. 790) senesinde doğmuştur. Endülüs Emevîleri zamanında Kurtuba'ya gitti. Fıkıhta büyük âlim olup, Mâlikî mezhebinde söz sahibi âlimlerinden idi. 238 (m. 852) yılında Endülüs'te vefât etti.

Abdülmelik bin Habîb; Endülüs'te Sa'sa'd bin Sellâm, Kâdî bin Kays, Ziyâd bin Abdurrahmân'dan ilim ve hadîs-i şerîf öğrendi. Sonra hacca gitti. Orada ise İbni Mâceşûn, İbrâhîm bin Münzir, Abdurrahmân bin Râfi ez-Zübeydî, İbni Ebî Üveys, Abdullah bin Abdülhakem, Abdullah bin Mübârek, Esed bin Mûsâ ve birçok âlimden ilim öğrendi ve hadîs-i şerîf dinledi. Sekiz sene süren bu tahsilinden sonra tekrar Endülüs'e döndü. Fıkhın yanında; lügat târih, neseb ve arûzda da âlim oldu. Aynı zamanda şâir idi.

Abdülmelik bin Habîb hakkında âlimler şöyle demişlerdir: Ahmed bin Abdülberkan: "O birçok ilimlere sahip, fıkıha, nahiv "(Arap dil bilgisi) ve arûza dâir eserleri olan, neseb (soy) ve târih âlimi ve şâir bir zât idi." Ba'zı âlimler: "Biz onu câmiden çıkarken, hadîs, ferâiz ve fıkıh öğrenmek için otuza yakın talebenin arkasında bulunduğunu gördük." Utbî: "Medine ehlinin usûlü üzere te'lîfte bulunan, kitaplarından talebelerin istifâdesi çok olan, fıkıh, târih, edebiyatta çok sayıda eserleri bulunan bir âlimdir."

El-Kâdî Münzir bin Sa'îd şöyle anlatır: "Abdülmelik bin Habîb'in bir sürahisi vardı. İçinde süt ve balı eritir, hafızasını kuvvetlendirmek için her sabah içerdi."

Abdülmelik bin Habîb'den iki oğlu Muhammed ve Ubeydullah ile Tekiyyuddîn bin Mahled, İbni Vaddâh ve Mekâmî hadîs-i şerîf rivâyet etmiş ve ilim öğrenmiştir.

Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerde Peygamber efendimiz (aleyhisselâm): "Zevalden sonra kırâat, rükû' ve sücûduna riâyet ederek dört rek'at namaz kılan kimse ile yetmişbin

melek de kılar ve geceye kadar onun için istiğfar eder” buyurdu. Diğer bir hadîs-i şerîfte ise Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) “Allah katında Kur’ân’dan daha üstün şefaatçi yoktur. Ne Peygamber, ne melek ve ne de başkaları” buyurdu.

Abdülmelik bin Habîb’in bine yakın eseri vardır. Bunlardan ba’zıları şunlardır: el-Vâdıha fi’s-sünen ve’l fıkh, el-Câmi, Kitâb-ı fedâil-is-Sahâbe, Kitâb-ı garîb-il hadîs, Kitâb-ı tefsîr-il-Muvattâ, Kitâb-ı hurûb-il-İslâm, Kitâb-ül-mescidîn, Kitâb-ı sîret-il-imâm fi’l mulahhidîn, Kitâb-ı tabakât-ül-fukahâ ve’t-Tâbiîn, Kitâb-ı nesâbin-il-hediy, İrâb-ül-Kur’ân, Kitâb-ı hasbe fi’l emrâd, Kitâb-ı ferâid, Kitâb-ı sehâ, İstina-ül-ma’rûf, Kitâb-ı kerâhet-il-gınâ’, Kitâb-ı fi’n-neseb ve fi’n-nücûm. Kitâb-ı el-câmi, Kitâb-ı regâib, Kitâb-ı vera’ fi’l-ilm, Kitâb-ı vera’ fil-mal, Kitâb-ı hikem ve’l amel bi’l cevârih.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Ed-Dîbâc-ül-müzehheb sh. 154

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 536

3) Lisân-ül-mîzân cild-4, sh. 59

4) İnbâ-ür-ruvât cild-2, sh. 206

5) Mîzân-ül-i’tidâl cild-2, sh. 148

6) Brockelman Sup cild-1, sh. 231

7) El-A’lâm cild-4, sh. 157